

מסורת הש"ס

א) (תוספתא פ"ג, ג) לעיל
ב) שנת קמ"א, ג' רש"י
ג) ולא משמע הכי,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה איבער לא
וכי' ר' יוסי אומר ואפילו
בתוך תחום שנת לטעמיה:

לעני רש"י

איש"ש [איש"א].
קדומו של עני אכפס.
בידגא"ה [בישאגא"ה].
כלי של גנרי שחזק
משני צדדי. שיג"ה
[שיר"א]. משור.
דולדור"א [דולדור"ה].
מצד (מצי' גרין).
שרפ"א. מגל. מקורה.

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים.
צ"ע, לא מן הקורות.
הסודות וז' על ג' וז'
צקע ועומדות לנני
(דע"ל ב) קוטר של הקורות
המוקלות וסודות לנני
(שבת קנ"ג). ולא מן
הקורה
שנשברה
ביו"ט. הינה שנשברה
היום ומהשנה לסקה
קיימא ואפילו הכי אסור
הואל וכן השמעות לא
איתן להי (שם) ואע"פ
שעומדת מעשיו להסק.
הואל וכן השמעות לא
להי קיימא, כיון דחזקא
לנין השמעות חזקא
למילי וימא (דע"ל ב).

מוסף תוספות

א. שהוא בגדולי קרקע
ומעמר אסור בי"ט.
רש"י חדש שנת עג' ד"ה
אפי'. ב. כדאמרינן היא
מאן דכניף מלאה
ממלחתא חייב משום
מעמר. שיהא ג. או
מיעיק תחלת מקום
לקיטתו כמקושש בשדה.
רש"י ש"ס. ד. אבל זה
שכבר היה נטוש בקרפף
ותפור אין בו משום
מעמר. שס.

בתנ"י מציאין עלים. התלושים מן השדה שנתן המכוס ציו"ט:
מן המכוס. אם נכנס מערב י"ט דגלי דעמיה דעלייהו סמין ואינו
מוקף אכל המפוזרין מוקפין: **ומן הקרפף.** שהוא משתמר ומוקף
סביב אפילו מפוזרים שבו לא הקפה מדעמו: **סמוך לעיר.** ממש:

אפילו בתוך תחום שנת. כסופו:
גב' יחידא. היא. רבי שמעון בן
אלעזר קאמר לה דלמך בית הלל
הכי שרו ופליגי רבנן עליה: **דמפוזרין**
דמו. ואפילו לא פורח הרוח דמסתמא
לא סמכה דעמיה סביב מדבר להו
זיקא: **ואי אסתא מנא עליהו.**
להכניחן שפיר דמי דסמכה דעמיה:
רבי יוסי לקולא או לחומרא קאמר לא
גרסינן דהא מלמיה דרבי יהודה נמי
מבעיא לן היכי אסתא וה"ג אבעיא
להו היכי קאמר כל הסמוך לעיר
והוא דאית ליה פותחא ואתא ר'
יוסי למימר כיון דאית ליה פותחא
אפי' בתוך תחום שנת נמי או דלמא
ה"ק כל סמוך לעיר כיון דאית ליה
פותחא כיון דאית ליה פותחא ואתא
רבי יוסי למימר אפי' בתוך תחום
שנת ודוקא דאית ליה פותחא אכל
דאית ליה פותחא אפילו סמוך לעיר
נמי לא סא שמע מדקמני רבי יוסי
אומר כל שנכנסין לו בפותחא ואפילו
בתוך תחום שנת ש"מ רבי יוסי פרי
לקולא קאמר. והכי פ' היכי קאמר
מתנ' כל סמוך לעיר והוא דאית
ליה פותחא מפתח משתמר והאי
דלא תנא ליה כהדיא משום דקא סבר
סתמן י' להן פותחא ואסתא קרפפות
אמרה למלמיה ואתא רבי יוסי למימר
כיון דאית ליה פותחא לא צעין סמוך
וממילא דאי לית ליה פותחא צעין
סמוך ואסתרי בהכי מדתלא שריותא
נשאין סמוך פותחא מכלל דסמוך
כלל פותחא נמי שרי ומיקל בפרמי
דרבי יהודה צעי תרוייהו ורבי יוסי
סבר נחדא סגי בלאו שסתא שס:
או דלמא. כל סמוך לעיר דקאמר
מ"ק בהי תלא טעמיה כיון דהוי
סמוך כיון דאית ליה פותחא כיון דאית
ליה ואתא רבי יוסי למימר הטעם
תלוי בפותחא כיון סמוך כיון רחוק

והכי קאמר כל שנכנסים לו בפותחא הוא דמותר ואפילו הוא בתוך
תחום שנת דלא מתלי טעמא בסמיכה כלל: **פרי לקולא קאמר.**
כלומר מדרבי יוסי נשמע לרבי יהודה דלאו תרוייהו צעי ורבי יוסי
בתרמי אקיל דמכשיר בסמוך כלל פותחא וצפותחא כלל סמוך
דשמעין לרבי יהודה דקאמר כל סמוך לעיר כיון דאית ליה פותחא
כיון דאית ליה פותחא ואל' רבי יוסי כל שיש לו פותחא אפי' הוא בתוך
התחום ואי סמוך לא צעי פותחא דאי רבי יוסי צפותחא תלא טעמא
דאפילו הוא סמוך צעי פותחא לא הוה ליה לסימוי ואפילו בתוך
תחום שנת אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין לה
צפותחא דכיון דהוה תני כל הוה משמע דלר' פותחא סמוך או
רחוק למה לי דסיים ואפילו בתוך תחום שנת אלא לאשמעין דלא
צעי פותחא אלא למשרי שאין סמוך ורבי יהודה דלא צעי תרמי
נמי מרישא דרבי יוסי שמע מינה מדנקט כל שנכנסין לה צפותחא
כיון דכולהו פותחא אית להו הכי אצעי ליה למתני רבי יוסי אומר
אפילו בתוך תחום שנת: **בתנ"י אין מבקעין עלים לא מן הקורות**
כו'. לפי סוגיא של גמרא היא מתפרשת: לא בקדומו. קמס קדומו
עשוי כמין כלי אומנות שעושין בו אוכפות וסרגות שקורין איש"ש
וש שעשוי כעין כלי האומן שקורין בידגוא"ה שראשו הקצר דומה
לקדרומות שלנו וראשו השני דומה לכלי אומני אוכפות וסרגות
הקסוס: ולא במגרה. שיג"ה כעין סכין מלאה פגימות וממחר
לקוך בו עלים וכלי אומן הוא: מגל. דולדור"א או שרפ"א. וכולן
כלי אומן הן וגררה כעושה בו מלאכה לפיכך אסור: אלא בקופיץ. קמס
קופיץ הוא סכין של קצבים דומה לקדרומות שלנו שאין כלי אומן ויש
שעושין בו שני ראשין והשני דומה קמס לקדרום האוכפות כדשמעין
מיניה בגמרא ומינה סתמיה לאו למלאכה אומן הוא: גב' והאמרת

המביא פרק רביעי ביצה

לא.

מן הקרפף ואפילו מן המפוזר. תימה הא הוי מעמר דהוא אצ
מלאכה וי"ל דלא שייך עמור אלא במקום שגדילים שסג
דמוכח דפרק כלל גדול (שבת דף עג'): **איבעיא להו היכי קאמר**
ב' שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחא וכו'. אכל לא גרס ר'
יוסי לקולא או לחומרא דא"כ משמע

בתנ"י מביאין עצים מן השדה מן המכוס
ומן הקרפף אפי' מן המפוזר איזהו קרפף כל
שסמוך לעיר דבר ר' יהודה ר' יוסי אומר
כל שנכנסין לו בפותחא ואפילו בתוך תחום
שבת: גב' אמר רב יהודה אמר שמואל
"אין מביאין עצים אלא מן המכוסין שבקרפף
והא אגן תנן מן הקרפף ואפילו מן המפוזרים
מתניתין יחידא היא דתניא א"ר שמעון בן
אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על
המפוזרים שבשדות שאין מביאין ועל
המכוסין שבקרפף שמביאין על מה נחלקו
על המפוזרים שבקרפף ועל המכוסין
שבשדות שביט שמאי אומרים לא יביא
ובית הלל אומרים יביא אמר רבא ע"ל
קנים ועלי גפנים אף על גב דמכנפי להו
ומותבי כיון דאי מדלי זיקא מברר להו
כמפוזרים דמו ואסורין ואי אתנה מנא
מאתמול עלייהו שפיר דמי: איזהו קרפף
וכו': אבעיא להו היכי קאמר כל שסמוך
לעיר והוא דאית ליה פותחא ואתא ר' יוסי
למימר כיון דאית ליה פותחא אפילו בתוך
תחום שנת נמי או דלמא הכי קאמר כל
שסמוך לעיר בין דאית ליה פותחא בין
דלית ליה פותחא ואתא ר' יוסי למימר אפי'
בתוך תחום שבת ודוקא דאית ליה פותחא
אבל לית ליה פותחא אפילו סמוך לעיר נמי
לא ח"ש מדקתני ר' יוסי אומר כל שנכנסין
לו בפותחא ואפילו בתוך תחום שנת
ש"מ רבי יוסי תרתי לקולא קאמר ש"מ
אמר רב סלא אמר רבי ירמיה ה"לכה
כרבי יוסי להקל: בתנ"י אין מבקעין
עצים לא מן הקורות ולא מן הקורה
שנשברה ביו"ט ואין מבקעין לא בקדרום
ולא במגרה ולא במגל אלא בקופיץ: גב' והאמרת

אית ליה פותחא כיון לית ליה פותחא אס כן לא היה לרבי יוסי
למתני כל שנכנסים וכו' אלא הכי הוה ליה למתני רבי יוסי אומר
אס י' לו פותחא אפילו אס היה צפוף התחום שרי הא אס
סמוך שרי כלל פותחא ומדנקט כל משמע דיש קרפפות דאין
להן פותחא רבי יוסי ודאי תלי טעמיה צפותחא דוקא כיון סמוך
כיון רחוק אכל לנישגא קמא ניחא דמצינא לפרושי דרבי יוסי
תרמי לקולא אומר ויחא לשון כל שנכנסין דמאי אמרת הוה ליה
למתני אס י' לו פותחא אדרבה אי הוה קאמר דכל הנכנסין
משמע דרבי יהודה לא קמייירי צפותחא וליחא דעל כרחק רבי
יהודה צפותחא איירי אכל לנישגא דכל שנכנסין לו צפותחא
משמע דמייירי צפותחא שאס תמני לומר דלא מייירי רבי
יהודה צפותחא אס כן רבי יוסי אי אומר תרמי לקולא קשיא
ליה דמאי כל דמשמע דאיירי רבי יהודה צפותחא אדרבה
רבי יהודה לא מייירי צפותחא אלא הוה ליה למתני אס י' לו
פותחא (והכי משמע לקמן מתוך פירוש רש"י תא שמע מדקתני
רבי יוסי וכו') דהכי משמע מדנקט רבי יוסי לנישגא דכל הנכנסין
וצפיפא דמלמיה אכטריך לסיים ואפילו בתוך תחום שנת ש"מ
דרבי יוסי תרמי לקולא קאמר דאי רבי יוסי צפותחא תלי טעמיה
דוקא ואפילו הוא סמוך צעי פותחא לא הוה ליה לסימוי ואפילו
בתוך תחום אלא הכי הוה ליה למימר רבי יוסי אומר כל שנכנסין
בה צפותחא דמאי אמרת דאכטריך לסימוי רבי יוסי אומר (ג) בתוך
תחום שנת לטעמיה להפיר צפותחא אפילו רחוק מלישגא דכל
הנכנסין נפקא וכו' דהכי קאמר כל הנכנסין צפותחא שרי
אפילו ברחוק אמאי מסיים דצדיו אפילו בתוך תחום שנת
אלא ש"מ דלא צעי לרחוק אלא דוקא למשרי שאינו רחוק
וה"ק

עין משפט
גר מצוה

י' א' מ"י פ"ב מלמס
י"ט הלכה י' טו"ש
א"ח פ' תפא סוף ג'
י"ב ב' מ"י שם הלכה טו'
טו"ש שם סוף ד'
י"ב ג' מ"י שם הל' י'
טו"ש שם סוף ג':

רבינו חננאל

מתנ"י מביאין עצים
מן השדה מן המכוס,
ומן הקרפף אפילו מן
המפוזר. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין מביאין
עצים אלא מן המכוסין
שבקרפף. ואקשין עליה
והא אגן [תנן] מן הקרפף
ואפילו מן המפוזרים
שבקרפף. ונפרקין מתני'
ואית להו פותחא ואפילו רחוק מן
העיר נמי וא"כ שמעין מדתלי טעמא
דאינו סמוך שרי צפותחא מכלל
דסמוך שרי אפילו כלל פותחא ותרמי
לקולא קאמר רבי יוסי בסמוך כלל
פותחא או באינו סמוך צפותחא או
למא ר' יהודה סבר כל סמוך כיון
דאית ליה פותחא כיון לית ליה פותחא
שרי דקס"ד השתא דקמס קרפפות
לית להו פותחא ואתא ר' יוסי למימר
דצעי פותחא אפילו בסמוך כ"ש
ברחוק אכל סמוכה כלל פותחא
אינה מועלת כלום מ"מ רבי יוסי אמאי
לא דייק דכ"פ לעיל לנישגא קמא
דמתלי רבי יוסי טעמיה דשרי
צפותחא באינו סמוך מכלל דבסמוך
מועיל כלל פותחא דהשתא לנישגא
קמא דרבי יהודה דצעי תרמי קאמר
לרבי יוסי סגי נחדא כ"ש להאי
לישגא דקאמר דלרבי יהודה
סגי נחדא בסמוך כלל פותחא ומיין
דע"כ לא מצינן למימר דרבי יוסי
תרמי לקולא אית ליה בזהאי לנישגא
דלמא ר' יהודה חרמ,
בעי סמוך לעיר בלבד,
וא"ל ר' יוסי והוא
נכנסין לו בפותחא,
נמצא ל' יוסי דרבי
תרמי סמוך לעיר ופותחא
והיינו לחומרא. ופשטינא
מדוקא דמתניתין דקתני
כל שנכנסין לו בפותחא,
נמצא דר' יהודה בעי
לית למיתני, אלא ש"מ
לא חיישין ליה ואפילו
הוא רחוק שרי, דאי ס"ד
ר' יהודה חרמ, דאי ס"ד
בלבד בעי, ור' יוסי הוא
דבעי תרתי אי הכי והוא
שנכנסין לו בפותחא הוה
לית למיתני, אלא ש"מ
לקולא ש"מ. אמר רב סלא
א"ר ובאי הלכה כר' יוסי.
מתנ"י אין מבקעין [עצים]
לא מן הקורות כו'.